

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE AND INNOVATION
OF MODERN WORLD**

**PROCEEDINGS OF V INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JANUARY 25-27, 2023**

**LONDON
2023**

SCIENCE AND INNOVATION OF MODERN WORLD

Proceedings of V International Scientific and Practical Conference

London, United Kingdom

25-27 January 2023

London, United Kingdom

2023

UDC 001.1

The 5th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (January 25-27, 2023) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. 672 p.

ISBN 978-92-9472-194-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and innovation of modern world. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-25-27-01-2023-london-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: london@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Cognum Publishing House ®

©2023 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Shokh S. S., Shubenko L. A., Pavlichenko A. A.* 13
THE NATURE OF INHERITANCE OF SIMPLE QUANTITATIVE TRAITS FOR PRODUCTIVITY IN WINTER RAPE

MEDICAL SCIENCES

2. *Kryvetska I. I., Khovanets K. R.* 16
DEVELOPMENT OF EPILEPSY
3. *Коломицева І. М., Вороненко О. С., Бринза М. С.* 23
ОЦІНКА ГЕМОДИНАМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У ПАЦІЄНТІВ З ХРОНІЧНОЮ СЕРЦЕВОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ ПІСЛЯ ІМПЛАНТАЦІЇ ПОСТІЙНОГО ЕЛЕКТРОКАРДІОСТИМУЛЯТОРА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД НАЯВНОСТІ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ 2-ГО ТИПУ
4. *Музичук Т. Я., Ломинога С. І.* 36
ВИБІР МЕТОДІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ДІТЕЙ ЗІ СПАСТИЧНИМИ ФОРМАМИ ДЦП
5. *Печеряга С. В., Кулик А. О.* 42
СИНДРОМ ФЕТО-ФЕТАЛЬНОЇ ТРАНСФУЗІЇ ПРИ БАГАТОПЛІДНІЙ ВАГІТНОСТІ
6. *Шерматова З. А., Ким Е. В., Тулаганов Давлатбек Тожибой огли, Фомина К. А.* 50
ДИНАМИКА ВРОЖДЁННЫХ ПОРОКОВ СЕРДЦА У ДЕТЕЙ

PHARMACEUTICAL SCIENCES

7. *Tahir Suleymanov Abbasali, Emilya Balayeva Zakir, Kubra Aliyeva, Parvana Abbasova Alif* 56
DETERMINATION OF TOTAL AMOUNT OF FLAVONOIDS ACCORDING TO TANGERINE IN PHYTOEXTRACT
8. *Соломенний А. М., Дроздова А. О.* 59
ТЕОРЕТИКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБІРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ОСНОВИ ДЛЯ РАНОВОГО ПОКРИТТЯ

CHEMICAL SCIENCES

9. *Олейніченко Н. О.* 68
ВАГОМІ ЗДОБУТКИ ТА ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ УКРАЇНСЬКОГО ХІМІКА ОВКСЕНТІЯ ОПАНАСОВИЧА ДІБРОВИ
10. *Ткач В. В., Кушнір М. В., Підлубна С. І., Петрусяк Т. В.* 79
КОМБІНОВАНІ ХІМІКО-МАТЕМАТИЧНІ ЗАВДАННЯ В БРАЗИЛЬСЬКОМУ СТИЛІ НА ТЕМУ ДЖАЗОВОЇ ПІСНІ

TECHNICAL SCIENCES

11. *Ahadzade S. M., Imanova A. Y.* 85
VARISTOR CHARACTERISTICS OF COMPOSITES MADE
BASED ON ZnO AND Si SEMICONDUCTOR MATERIALS
12. *Kaminska S., Simakhina G.* 95
OPTIMIZATION OF THE PROCESS OF PROCESSING FRUITS
AND BERRIES BEFORE FREEZING WITH SOLUTIONS OF
CRYOPROTECTANTS
13. *Makatora D., Lytvyn O.* 106
GOOGLE FORM FOR RECEIVING CONSULTATION DURING
THE ADMISSION CAMPAIGN
14. *Miedviediev O. Yu., Kadievskiy I. P., Zenchenko M. O.,
Mukiyenko M. I.* 109
DEVELOPMENT OF AN AUTOMATIC MEANS OF
NOTIFICATION OF AIR ALARM BASED ON MODERN
INFORMATION TOOLS
15. *Myronenko L., Bielykh I., Samoilenko S., Shkolnikova T.* 116
BIOTECHNOLOGICAL PROPERTIES OF SOME NATURAL
ANTIOXIDANTS
16. *Nikolaienko D. S.* 126
THE IMPACT OF COMPUTER TECHNOLOGIES ON MUSIC
17. *Ostrovskyy O.* 130
THE ADVANCED DIGITAL PRODUCTION TECHNOLOGIES
IMPLEMENTATION FEATURES
18. *Zhuravlov Yu. I.* 136
MODEL ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN
THERMOCOUPLE BRANCH GEOMETRY AND THE
RELIABILITY PERFORMANCE OF A CASCADE COOLER
19. *Бедратюк Г. І.* 143
ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗОБРАЖЕННЯ НА ОСНОВІ ДИСКРЕТНИХ
МОМЕНТІВ
20. *Гордієнко К. Ю., Радовенчик Я. В., Крисенко Т. В., Іваненко О. І.* 148
ПОСИЛЕННЯ ВИДАЛЕННЯ СПЛУК МАГНІЮ З ВОДИ ПРИ
ПОМ'ЯКШЕННІ
21. *Здолбіцька Н. В., Сулім В. О., Вознюк А. В.* 155
МУЛЬТИАГЕНТНА СИСТЕМА МАРШРУТИЗАЦІЇ НА ОСНОВІ
АЛГОРИТМІВ ПОШУКУ НАЙКОРОТШОГО ШЛЯХУ В ГРАФІ
22. *Кєрєвишвили М. М., Церетели К. О., Гамрекелашвили Т. Г.* 158
ИССЛЕДОВАНИЕ ПЕРЕНАПРЯЖЕНИИ ВОЗНИКШИХ ПРИ
ОДНОФАЗНЫХ КОРОТКИХ ЗАМЫКАНИЯХ В
РАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНОЙ СЕТИ 6-10 КВ
23. *Ковальчук О. Я., Данилюк І. В., Ткачук В. А., Сиротюк А. О.* 164
КЛАСТЕРНА МОДЕЛЬ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ
БЕЗПЕКОВИХ РІШЕНЬ

24. *Левтеров А. І., Плехова Г. А., Костікова М. В.* 171
КІБЕРБЕЗПЕКА ТА АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ
25. *Макаренко В. В., Павлюченко В. А.* 179
ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ РУХУ З ВИКОРИСТАННЯМ
ДОРОЖНІХ СТАНЦІЙ DSRC
26. *Мікуліна М. О., Поливаний А. Д.* 185
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ СТОСОВНО ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ
ТИПУ ХОДОВОЇ СИСТЕМИ ТРАКТОРІВ НА ТЕХНІКО-
ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ
27. *Немчук О. О., Легецька І. П., Кокошко Є. М.* 191
ПІДХОД ДО ВИЗНАЧЕННЯ НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНОГО
СТАНУ МЕТАЛОКОНСТРУКЦІЙ ПОРТОВИХ МАШИН
28. *Погарська В. В., Селютіна Г. А., Погарський О. С., Чуйко Л. О.,
Дзюба О. С.* 200
РОЗРОБКА ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ КОМБІНОВАНИХ
ОЗДОРОВЧИХ НАПОЇВ НА СКОЛОТИНІ З ВИКОРИСТАННЯМ
НАНОДОБАВОК ІЗ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ
29. *Сімахіна Г. О., Гуліч М. П.* 209
КРИТЕРІЇ ВІДНЕСЕННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ДО
КАТЕГОРІЇ ОЗДОРОВЧИХ, ФУНКЦІОНАЛЬНИХ
30. *Сімахіна Г. О., Науменко Н. В.* 217
ІНДУСТРІЯ ОЗДОРОВЧИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ: СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ

GEOGRAPHICAL SCIENCES

31. *Стельмах В. Ю., Карпюк З. К., Юровчик В. Г.,
Качаровський Р. Є., Ковальчук С. І.* 226
БАСЕЙН РІЧКИ ОСИНА: ОБ'ЄКТИ ПЗФ ТА ЇХ РЕКРЕАЦІЙНИЙ
ПОТЕНЦІАЛ

GEOLOGICAL AND MINERALOGICAL SCIENCES

32. *Буaynevich I. V., Pupienis D., Bitinas A., Davydov O., Damiūytė A.,
Dambrauskienė K.* 233
NEW HOLOCENE ICHTHYO-FOSSIL ASSEMBLAGE FROM
EXTRUDED LAGOONAL OUTCROPS, CURONIAN SPIT,
LITHUANIA

ARCHITECTURE

33. *Савка І. В., Заяць О. Я.* 237
НОВІТНІ ХРИСТІЯНСЬКІ ХРАМІВ ТА ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНІ
ЯКОСТІ

PEDAGOGICAL SCIENCES

34.	<i>Salamli Sevinj Mammad</i>	241
	SOURCES OF FORMATION OF THE LIBRARY FUND OF THE UNIVERSITY OF ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION OF AZERBAIJAN AND WAYS OF ITS OPERATION	
35.	<i>Strenacikova M.</i>	246
	IMPLEMENTING SLOVAK FOLK SONGS IN MUSIC EDUCATION	
36.	<i>Ванівська О. М., Малиновська О. Л., Преснер Р. Б.</i>	255
	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОРΟΣЛИХ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	
37.	<i>Гужва О. І.</i>	264
	ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	
38.	<i>Кузнєцова О. Я.</i>	272
	УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ З ФІЗИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
39.	<i>Лемак О. І.</i>	277
	ВИХОВНА СПРЯМОВАНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМАТУРГІЇ ЗАКАРПАТТЯ (20-30-ТІ РР. ХХ СТ.)	
40.	<i>Лукашенко Л. В.</i>	284
	ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	
41.	<i>Нечитайло Л. Я., Пелехата О. Б.</i>	291
	ОНЛАЙН ТА ОФЛАЙН НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	
42.	<i>Олійник Д. С.</i>	296
	ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА БАЗІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
43.	<i>Перебейнос В. Б., Пакулин С. Л., Феклистова И. С., Пакулина А. С.</i>	300
	ОРГАНІЗАЦІЯ ІССЛЕДОВАНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ И УКРЕПЛЕНИЯ ЗДОРОВЬЯ ЮНЫХ ДЗЮДОИСТОВ	
44.	<i>Размолодчикова І. В., Юрченко О. І.</i>	311
	ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК В ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	
45.	<i>Рапаєва М. В.</i>	316
	ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ІСТОРІЇ	

46. **Стрижаків А. О.** 322
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ
47. **Трач О. Т.** 325
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ
ГЕОГРАФІЇ
48. **Юзефович К. А.** 330
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ MIND MAPPING У ВИВЧЕНІ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

49. **Amzarakov N. A.** 333
ДИНАМІКА ФОРМИРОВАНИЯ СЕКСУАЛЬНОЇ
ОРИЕНТАЦІЇ І ГЕНДЕРА В ТЕЧЕННЯ ЖИЗНІ ЧЕЛОВЕКА
50. **Вовченко О. А.** 338
ПОСТТРАВМАТИЧНІ СТРЕСОВІ РОЗЛАДИ У ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО ЧАСУ
51. **Коваленкова А. А.** 344
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ОСІБ
ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ В ПЕРІОД БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ
52. **Мельничук Т. І.** 349
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ВАЖЛИВИХ МЕХАНІЗМІВ
ЕКОНОМІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
53. **Размолодчикова І. В., Василюк Т. Г., Зарубіна Є.** 353
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ
СТРАХІВ І ТРИВОЖНОСТІ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ
54. **Скорородов В. А.** 361
ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
ПСИХОЛОГІЧНОГО МІКРОКЛІМАТУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ
55. **Цільмак О. М.** 365
АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ МЕТОДИКИ «ГРАДУСНИК ГНІВУ»
56. **Шопша О. Л., Магас А. Я.** 370
АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ВИНИКНЕННЯ
ДЕПРЕСИВНИХ СТАНІВ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ
СМИСЛОЖИТТЄВИХ ОРІЕНТАЦІЙ У ЮНАЦЬКОМУ ТА
МОЛОДОМУ ВІЦІ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

57. **Каменецька В. В.** 378
ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОГРАМИ ЮНЕСКО: ВИКЛИКИ
СЬОГОДЕННЯ

JOURNALISM

58. *Байлема Т. М., Авраменко Т. В.* 382
МЕРЕЖЕВІ МЕДІА ПРО ЛІТЕРАТУРУ: СУЧАСНІ АСПЕКТИ

ART

59. *Набоков Р. Г.* 387
ТЕХНІКА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СТЕЛЛИ АДЛЕР

CULTUROLOGY

60. *Захаревич В. О., Бойко С. С.* 393
ГАСТРОНОМІЧНА КУЛЬТУРА В КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ
ВИМІРІ СЬОГОДЕННЯ: ЕТИМОЛОГІЯ ПОНЯТТЯ
61. *Кузьменко Т. Г., Сава О. І.* 401
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ КИТАЮ ЗА ЧАСІВ
ПРАВЛІННЯ ІМПЕРАТОРА ЦІНЬ ШИХУАНДІ (247- 210 РР ДО
Н.Е.)

POLITICAL SCIENCES

62. *Poble D., Belinska P.* 406
A RADICAL SHIFT IN TURKEY'S FOREIGN POLICY TOWARD
SYRIA
63. *Болотіна Є. В., Михнюк Д.* 418
ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ
64. *Хмельников А. О.* 429
ЛОКАЛЬНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ОСОБЛИВОСТІ
ТА ФУНКЦІЇ

PHILOLOGICAL SCIENCES

65. *Ganira Mammadzada Shahin* 432
DERIVATIVE FUNCTION OF GRAMMATICAL ELEMENTS USED
IN THE SECOND COMPONENT OF COMPOUND WORDS
66. *Mahammad Valiyev Garib* 438
ANALITICAL VERB FORMATION IN THE CONTEMPORARY
AZERBAIJANI LANGUAGE
67. *Nasibova Gulnara Shamaddin* 444
EYNIKÖKLÜ DÜZƏLTMƏ SINONIMLƏR
68. *Yagut Hajiyeva Mubariz* 447
STYLISTIC FORMS OF ANTONYMS
69. *Бабчук Ю. Й.* 456
ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ФОНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
70. *Григорян Н. Р., Віт Ю. В., Дьоміна Н. Ю.* 462
ПРОСОДИЧНИЙ ОБРАЗ ЛЕДІ-ПОЛІТИКА В АНГЛОМОВНОМУ
АРГУМЕНТАТИВНОМУ ДИСКУРСІ

71. *Каракевич Р. О.* 471
ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИКИ МОВНОГО ОБРАЗУ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)
72. *Нідзельська Ю. М.* 476
ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ
73. *Паладьєва А. Ф., Кужель Р. В., Терезюк Н. Ф.* 482
ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ УКЛАДАННІ ДОСЛІДНИЦЬКОГО КОРПУСУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

PHILOSOPHICAL SCIENCES

74. *Даниленко С. І., Воропаєва Т. С., Авер'янова Н. М., Дроботенко М. М.* 495
СТРАТЕГІЯ «РОЗУМНОЇ СИЛИ» ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА ПЕРЕМОГИ УКРАЇНИ В РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ НЕОІМПЕРСЬКІЙ ВІЙНІ
75. *Матвійчук А. В.* 505
ЦІННІСНИЙ АСПЕКТ КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ
76. *Мелякова Ю. В.* 511
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ РИТОРИКА И КОММЕРЧЕСКАЯ ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ В КУЛЬТУРЕ ПРОСЬЮМЕРИЗМА

ECONOMIC SCIENCES

77. *Dobosh Val., Dobosh Vol.* 522
INTERRELATIONSHIP OF GLOBALISATION AND TRANSPORTATION
78. *Hurenko T. O.* 533
IMPORTANCE OF MANAGEMENT ACCOUNTING FOR BUSINESS AND ITS PLACE IN LEGISLATION
79. *Koliada Yu., Kmytiuk T., Shatarska I.* 538
ALTERNATIVE SET OF DISCRETE MODELS OF ADAPTIVE ECONOMY MODELING
80. *Muradov I. I., Aghayev A. M.* 546
THE CURRENT STATE OF DEVELOPMENT OF TOURISM IN A MARKET ECONOMY
81. *Zakharzhevskaya A. A.* 551
KEY FACTORS THAT INFLUENCE THE DEVELOPMENT OF RISK MANAGEMENT OF TELECOMMUNICATIONS ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF DIGITALISATION OF THE ECONOMY

82.	<i>Артиш В. І., Артиш Н. В.</i> ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ЛІЗИНГУ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ	556
83.	<i>Бечко П. К., Бондаренко Н. В.</i> ФОНДОВИЙ РИНОК ТА ЙОГО РОЛЬ У ФІНАНСУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	565
84.	<i>Бечко П. К., Пташник С. А.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ФОНДОВОГО РИНКУ	573
85.	<i>Бобиль В. В., Режко Д. С.</i> СПЕЦИФІКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНІСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	580
86.	<i>Воркунова О. В., Коцюбенко К. О.</i> ПІДХОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ	584
87.	<i>Джинджоян В. В., Перва С. Р.</i> СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ МАРКЕТИНГУ У ПРОСУВАННІ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ	590
88.	<i>Клименко М. А.</i> ОВДП ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ У ВІЙСЬКОВИЙ ПЕРІОД	598
89.	<i>Леонтович С.</i> МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА МЕТОДИЧНИЙ АПАРАТ З ОЦІНЮВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАПОДІЯНИХ БОЙОВИМИ ДІЯМИ	608
90.	<i>Островська Г. Й.</i> НАУКОВІ ПАРКИ – ШЛЯХ ДО ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ	616
91.	<i>Прохорова М. Е., Терлецька Л. В.</i> ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ІМРАСТ - ІНВЕСТУВАННЯ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ ПОБУДОВИ ІННОВАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ	622
92.	<i>Ткаченко І. П., Горбачова А. В., Луценко М. Р.</i> РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	628
93.	<i>Тюріна Н. М., Скубиш М.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	633
94.	<i>Швець В. Є., Липинський Б. В.</i> ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	644
95.	<i>Шепетюк Л. В., Шепетюк С. Є.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТАНУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	650

LEGAL SCIENCES

96. *Hrytsai S.* 655
LEGAL DEFINITION OF "VIRTUAL ASSETS": IN THE
LEGISLATIVE FIELD OF UKRAINE
97. *Вольвак О. М.* 658
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ СТОРІН
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПРИ ВІДКРИТТІ
МАТЕРІАЛІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ
ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ
98. *Задирака Н. Ю.* 662
ДИСКРЕЦІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ
УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
99. *Савчук Р. М.* 666
КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ АДМІНІСТРАТИВНО-
ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ

GEOGRAPHICAL SCIENCES

УДК 911.3:379.8]:556.51(477.82)

БАСЕЙН РІЧКИ ОСИНА: ОБ'ЄКТИ ПЗФ ТА ЇХ РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Стельмах Валентина Юріївна,

к. геогр. н., старший викладач,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна,

Карпюк Зоя Костянтинівна,

к. геогр. н., доцент,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна,

Юровчик Володимир Геннадійович,

к. геогр. н.,

викладач з базової та фундаментальної підготовки,

Луцький фаховий коледж рекреаційних технологій і права

Качаровський Роман Євгенович,

магістр географії, інженер II категорії навчальної лабораторії

краєзнавчих атласів кафедри фізичної географії,

Волинський національний університет

імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна,

Ковальчук Сергій Ігорович,

магістр географії, старший лаборант

кафедри фізичної географії, Волинський національний університет

імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна

Здійснено дослідження рекреаційного потенціалу малої річки Волинської області Осина (правої притоки р. Стохід). Описано об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), приурочені до басейну р. Осина. Запропоновано заходи оптимізації рекреаційного використання об'єктів ПЗФ.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, рекреаційний потенціал, р. Осина, р. Стохід, Маневицька ТГ, Камінь-Каширський район, Волинська область.

Збільшення ролі рекреації у сучасному суспільстві з одночасним формування відповідної галузі сфери обслуговування вимагає охоплення рекреаційним природокористуванням все більших територій та освоєння нових атрактивних об'єктів. Можливості рекреаційного природокористування на локальному рівні залежать від рекреаційного потенціалу території. Лімітуючими факторами рекреаційного освоєння є рекреаційна стійкість (*здатність до самовідтворення*), від якої частково залежить рекреаційна ємність (*пропускна здатність*), сучасна рекреаційна дигресія (*ступінь антропогенного руйнування*), діючі та прогнозні соціально-економічні показники доступності й рентабельності (*визначають попит на рекреаційні послуги*). Основою рекреаційного потенціалу є атрактивність рекреаційного об'єкту. У більшості випадків вона асоціюється з естетичною привабливістю території, її ландшафтним різноманіттям. Таким різноманіттям на рівнинних територіях відзначаються схилі комплекси на височинах, та річкові – на низовинах, адже вони є азональними, часто мозаїчними. З ландшафтним різноманіттям тісно корелює закономірність розташування об'єктів ПЗФ, які в більшості випадків знаходяться в межах басейнів малих річок [7–8].

Дослідженнями сучасного рекреаційного потенціалу об'єктів природно-заповідного фонду басейнів ряду малих річок Волинської області займалися багато вчених, зокрема досліджували З. К. Карпюк, І. М. Нетробчук, Л. Т. Чижевська, С. В. Полянський, В. Ю. Стельмах, Н. В. Мельник, І. В. Єрко, О. В. Мельник, Т. О. Полянська, С. І. Ковальчук, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк. Як наслідок, зросла ефективність використання річок в системі «людина – водні системи».

Річка Осина протікає переважно у межах Маневицької ТГ Камінь-Каширського (до липня 2020 року Маневицького) району Волинської

області і є правою притокою р. Стохід (басейн р. Дніпра), хоча бере свій початок на південний схід від с. Світле (Поворська ТГ Ковельського району). Тече переважно на північний схід і поблизу с. Стобихва (Камінь-Каширська ТГ Камінь-Каширський район) впадає у р. Стохід, праву притоку р. Прип'ять. Населені пункти вздовж берегової смуги: Майдан, Черськ, Бережниця (Маневицька ТГ Камінь-Каширський район), Світле (Поворська ТГ Ковельський район). Довжина річки 26,28 км, похил річки — 0,45 м/км, ширина русла – 5 м. Формується з багатьох безіменних струмків та декількох водойм. Площа басейну становить – 203,3 км², лісистість – 6,3 %, заболоченість – 5,8 % [1–2; 5–7; 9; 10–13].

У межах басейну р. Осина розташовані п'ять об'єктів ПЗФ: два загальнодержавного значення – ландшафтний «Стохід» (утворений Указом Президента України від 09.12.1998 р., № 1341/98) та ботанічний «Урочище Суничник» (утворений Указом Президента України від 10.12.1994 р., № 750/94) заказники, а також три заказники місцевого значення, утворені рішеннями Волинської обласної ради, – загальнозоологічний «Лазнища» (від 03.12.2002 р., № 4/5), ландшафтний «Майдан» (від 03.12.2002р., № 4/5), гідрологічний «Озеро Болотне» (від 31.07.2014, № 27/64) [1–3; 6; 8; 13].

Ландшафтний заказник «Стохід» (загальною площею 4420,0 га, з них у межах басейну р. Осина – 1 518,0 га), що знаходиться у Камінь-Каширському районі. Під охороною перебуває природний комплекс, що складається із р. Стохід з притоками, зокрема р. Осиною, заплавних лук і лісів, прибережних лісових масивів на річкових терасах. Лісові низькобонітетні насадження складаються із вільхи чорної *Alnus glutinosa* та сосни звичайної *Pinus sylvestris*. Трапляються рідкісні види рослин і тварин, які включені у Червону книгу України, Європейський Червоний список, додатки Бернської та Боннської конвенцій: щитолісник звичайний *Hydrocotyle vulgaris*, плаун річний *Lycopodium annotinum*, лелека чорний *Ciconia nigra*, деркач *Crex crex*, махаон *Papilio machaon*, пугач *Bubo bubo*, зміїд *Circaetus gallicus*, підорлик малий *Aquila pomarina*, журавель сірий *Grus grus*, кутора мала *Neomys anomalus*,

горностаї *Mustela erminea*, видра річкова *Lutra lutra*. [2–4; 6; 13].

Ботанічний заказник «Урочище Суничник» (99,0 га) знаходиться у межах земель ДП «Городоцьке ЛГ». Тут під охороною перебувають насадження із сосни звичайної *Pinus sylvestris* 1–2 бонітету (вік біля 90 років), де можуть траплятися вовчі ягоди пахучі *Daphne sneorum*, що є рідкісним видом ЧКУ [2–4; 6; 13].

У загальнозоологічному заказнику «Лазнища» (842,8 га) знаходиться на землях ДП «Городоцьке ЛГ», де під охороною перебувають заболочені низькобонітетні сосново-березові насадження з ягідниками із: буяхів звичайних *Vaccinium uliginosum*, брусниці звичайної *Vaccinium vitis-idaea*, чорниці миртолистої *Vaccinium myrtillus*. Зустрічаються у лісовому трав'яному покриві також папоротеподібні *Filicophyta*, багно болотяне *Ledum palustre*, конвалія травнева *Convallaria majalis*, плаун колючий *Lycopodium annotinum*. Фауна заказника виділяється лісовими птахами, плазунами, земноводними, зокрема: кабан дикий *Sus scrofa*, сарна європейська *Capreolus capreolus*, куниця лісова *Martes martes*, борсук європейський *Meles meles*, лелека чорний *Ciconia nigra*, журавель сірий *Grus grus* [2–4; 6; 13].

Ландшафтний заказник «Майдан» (662,6 га) лежить у межах землекористування ДП «Городоцьке ЛГ». Тут охороняються заболочені вільхові насадження р. Осина. Трав'яниста рослинність представлена очеретом звичайним *Phragmites australis*. У межах заказника росте червонокнижний вид плаун річний *Lycopodium annotinum*, трапляються лелека чорний *Ciconia nigra*, журавель сірий *Grus grus* – види, які охороняються ЧКУ, додатками СІТЕС, Бернської, Боннської конвенцій, Угодою АЕВА [2–4; 6; 13].

Гідрологічний заказник «Озеро Болотне» (9,5 га) утворений для охорони мілководного озера, що поступово перетворюється у мезотрофне болото, яке межує із заплавами угіддями р. Стохід, що включені у перелік територій «Рамсарської конвенції», як такі, що дозволяють підтримувати їх життєдіяльність та слугують місцями зупинки під час міграційних перельотів. У заказнику трапляються рідкісні види рослин і тварин, занесені у ЧКУ і

міжнародні природоохоронні переліки: плаун річний *Lycopodium annotinum*, щитолісник звичайний *Hydrocotyle vulgaris*, пугач *Bubo bubo*, деркач *Crex crex*, лелека чорний *Ciconia nigra*, кутора мала *Neomys anomalus* [2–4; 6; 13].

Загальна площа об'єктів ПЗФ – 3 131,9 га, з них: загальнозоологічні заказники – 69,6 %; щільність – 2,4 об'єкта/100 км², частка земель ПЗФ - 15,4 %.

Ботанічний заказник «Урочище Суничник» та гідрологічний заказник «Озеро Болотне» займають невеликі площі, що не відповідають загальноприйнятим критеріям стійкості та самовідтворення. Інші об'єкти ПЗФ можуть бути основою для подальшого рекреаційного освоєння, оскільки вони володіють значним ландшафтним різноманіттям, характеризуються досить високим рівнем збереженості. Зважаючи на необхідність безумовного дотримання режиму охорони природи, важливо визначити допустимі значення рекреаційного навантаження у розрізі сезонів року, об'єктів ПЗФ та їх частин. Необхідно звернути увагу, що переміщення рекреантів у межах охоронних зон не відбуваються рівномірно по всій площі (*що неприпустімо*), а їх локалізація в межах запланованих чи стихійних маршрутів зменшує в рази відповідну гранично допустиму рекреаційну ємність території. Розширення площ існуючих об'єктів ПЗФ дозволить збільшити їхню потенційну стійкість та дозволить зменшити рекреаційну дигресію.

Для стійкого довготривалого функціонування об'єктів ПЗФ необхідно вжити певні заходи і дотримуватись певних вимог:

- 1) істотно підвищити рівень охорони найбільш збережених частин території об'єктів ПЗФ;
- 2) здійснити зонування територій, зменшивши частку земель, доступних для обмеженого господарського використання;
- 3) локалізацію рекреаційної дигресії здійснити шляхом виокремлення екологічних стежок та маршрутів із одночасною заборонаю стаціонарних закладів розміщення, що передбачають будівельні роботи;
- 4) створити нові об'єкти природно-заповідного фонду;

5) створити екологічні служби на рівні Маневицькій ТГ та забезпечити її співпрацю із відповідними екологічними підрозділами Поворської ТГ Ковельського району (витік річки) та Камінь-Каширською ТГ Камінь-Каширського району (гирло річки);

6) управління об'єктами ПЗФ здійснювати колегіально екологічною службою Маневицької ТГ та спеціальною науковою комісією (куратором об'єкта від ЗВО та НДІ), пріоритетом якої буде збереження об'єкта ПЗФ;

7) підвищити статус наявних об'єктів ПЗФ місцевого значення до загальнодержавного;

8) внести існуючі об'єкти ПЗФ до місцевих та регіональних туристсько-рекреаційних маршрутів;

9) покращити інформування місцевого населення та рекреантів про цінність об'єктів ПЗФ для формування проактивного екологічного світогляду.

Висновки. Об'єкти ПЗФ басейну р. Осина є важливими сегментами природоохоронних територій Волинської області. Більшість з них володіють значним рекреаційним потенціалом. Визначення рекреаційної ємності є першочерговим завданням, що повинно передувати їхньому рекреаційному освоєнню. У випадку збільшення площі цих об'єктів, вони можуть стати значним рекреаційним центром регіонального рівня.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Камінь-Каширська РДА. URL: <http://kamadm.gov.ua/> (дата звернення 27.12.2022).

2. Камінь-Каширська територіальна громада. <https://kmk.gromada.org.ua/> (дата звернення 29.12.2022).

3. Карпюк З. К., Фесюк В. О. Природоохоронні мережі Волинської області: монографія. Луцьк : видавництво «Терен», 2021. 212 с.

4. Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог Київ, 2018. 136 с.

5. Ковельська РДА. URL: <http://koveladm.gov.ua/> (дата звернення 28.12.2022).
6. Маневицька територіальна громада URL: <https://mg.gov.ua/> (дата звернення 27.12.2022).
7. Поворська територіальна громада URL: <https://povorska-gromada.gov.ua/> (дата звернення 28.12.2022).
8. Природно-заповідний фонд Волинської області. URL: <http://eco.voladm.gov.ua/category/all/locality=9> (дата звернення 22.12.2022).
9. Регіональний офіс водних ресурсів у Волинській області URL: <https://vodres.gov.ua/> (дата звернення 26.12.2022).
10. Чижевська Л. Т., Дацюк В. О., Поторась О. В. Туристсько-рекреаційні ресурси Ковельського району Волинської області. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Географічні науки*. Луцьк, 2020. № 5(409). С. 126–132.
11. Чижевська Л. Т., Лавренчук О. М., Качаровський Р. Є., Карпюк З. К., Антипюк О. В. Оцінка сучасного стану водних ресурсів Волині. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* (11–12 квітн. 2019 р.), Луцьк, 2019. С. 98–101.
12. Чир Н., Чижевська Л., Карпюк З., Качаровський Р. Об'єкти природно-заповідного фонду прикордонних об'єднаних територіальних громад як важливий елемент туристичної галузі Волинської області. *Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи. Міждисциплінарні перспективи*. Банська Бистриця; Баку; Ужгород; Херсон; Кривий Ріг : Посвіт, 2019. С. 262–265.
13. Чир Н. В., Єрко І. В., Качаровський Р. Є., Антипюк О. В. Перспективи розвитку туристичної інфраструктури Маневицького району Волинської області. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Географія»*. 2018. № 1. Вип. 44. С. 118–123.